

Luxemburg, 13 oktober 2022

Jaarverslag 2021 De tien meestgestelde vragen

1. Wat is de rol van de Europese Rekenkamer met betrekking tot de EU-rekeningen?

Elk jaar **controleren wij de geconsolideerde rekeningen van de EU en geven we een oordeel** over drie zaken: of de rekeningen betrouwbaar zijn, en of de ontvangsten en betalingen van de EU volgens de regels zijn verlopen. Deze controles vormen de basis van onze **betrouwbaarheidsverklaring**, die we op grond van artikel 287 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU) over moeten leggen aan het Europees Parlement en de Raad.

In 2021 bedroegen de EU-begrotingsuitgaven **181,5 miljard EUR**, wat overeenkomt met 1,3 % van het gecombineerde bruto nationaal inkomen van de EU-lidstaten. Rekening houdend met de uitgaven uit de voor de herstel- en veerkrachtfaciliteit bestemde middelen (46,5 miljard EUR) bedroegen de betalingen van de EU in 2021 in totaal 228,0 miljard EUR.

2. Hoe worden de uitgaven uit het pandemieherstelpakket van de EU in het jaarverslag weergegeven?

NextGenerationEU (NGEU) is een financieel pakket met verschillende programma's om de EU-lidstaten te steunen bij hun economisch herstel na de COVID-19-pandemie. Sommige van deze programma's worden gefinancierd in het kader van de rubrieken van het meerjarig financieel kader (MFK) 2021-2027 en verlopen volgens het uitvoeringsmodel en de regels voor het MFK. De herstel- en veerkrachtfaciliteit (Recovery and Resilience Facility, RRF), die goed is voor ongeveer 90 % van de NGEU-financiering, wordt daarentegen op een fundamenteel andere manier verstrekt dan de EU-begrotingsuitgaven in het kader van het MFK. Terwijl begunstigen van EU-begrotingsuitgaven worden betaald omdat zij bepaalde activiteiten hebben ondernomen of gemaakte kosten vergoed krijgen, worden de lidstaten in het kader van de RRF betaald voor de bevredigende verwezenlijking van vooraf bepaalde mijlpalen of streefdoelen. Daarom hebben we voor het eerst een **afzonderlijk oordeel uitgebracht over de RRF-uitgaven** en in het jaarverslag een hoofdstuk hieraan gewijd.

3. Wat heeft de Europese Rekenkamer in 2021 geconcludeerd?

Wij hebben de rekeningen over 2021 goedgekeurd als **betrouwbaar** (een "goedkeurend oordeel" gegeven), zoals wij dat sinds 2007 voor ieder begrotingsjaar hebben gedaan. We concludeerden dat de rekeningen over 2021 de financiële situatie van de EU, haar resultaten over het jaar, haar kasstromen en de veranderingen in haar nettoactiva op alle materiële punten getrouw weergaven.

Wij constateerden dat de ontvangsten geen fouten van materieel belang vertoonden. Voor de uitgaven brengen wij twee afzonderlijke oordelen uit: één over de EU-begroting en één over de RRF.

De begrotingsuitgaven van de EU vertoonden een geschat materieel foutenpercentage van 3,0 %. Dit betekent een stijging ten opzichte van 2019 en 2020, toen het 2,7 % bedroeg. Evenals in de twee voorgaande jaren concludeerden wij dat de fouten van diepgaande invloed waren, en daarom gaven wij een **afkeurend oordeel**.

Voor het eerst hebben we een afzonderlijk oordeel uitgebracht over uitgaven in het kader van de RRF. Ons oordeel heeft betrekking op de eenmalige betaling aan een lidstaat in 2021 (Spanje). Hoewel wij constateerden dat één mijlpaal niet volledig was gehaald, zijn wij van mening dat het effect daarvan niet materieel was, en daarom hebben wij een **goedkeurend oordeel** afgegeven.

4. Wat houdt het door ons geschatte foutenpercentage in?

Het percentage 3,0 % vertegenwoordigt onze schatting van het **geldbedrag dat niet had mogen worden betaald** uit de EU-begroting, omdat het volgens ons niet overeenkomstig de EU-regels of specifieke nationale wetgeving in de lidstaten werd uitgegeven.

Typische fouten betreffen onder meer betalingen aan niet in aanmerking komende begunstigden en voor niet-subsidiabele projecten, voor aankopen van diensten en goederen of voor investeringen waarbij de regels voor overheidsopdrachten niet correct werden toegepast.

5. Houdt dit in dat 3,0 % van het EU-geld werd verspild?

Nee. Die bewering zou onjuist zijn, omdat er een belangrijk verschil is tussen een “fout” en “verspilling”. Bij onze toetsing van de EU-begrotingsuitgaven gaan wij na of het EU-geld overeenkomstig de regels is besteed, of de in rekening gebrachte kosten naar behoren zijn berekend en of er aan de subsidiabiliteitsvoorwaarden is voldaan. Als er aan een of meer van deze vereisten niet is voldaan, noemen wij het een “fout”. Dit is wat het percentage 3,0 % inhoudt.

Hoewel deze fouten betrekking hebben op betalingen voor projecten of begunstigden die niet aan de subsidiabiliteitsvoorwaarden voldeden, kunnen ze toch de beoogde voordelen opleveren. In deze situatie waren de betalingen gedeeltelijk of helemaal niet wettig en regelmatig, maar **kunnen zij niet als verspilling worden beschouwd**. We controleerden bijvoorbeeld een project voor noodhulp in Ierland. Hoewel wij fouten hebben aangetroffen met betrekking tot de aanbestedingsprocedure, waardoor de uitgaven niet in aanmerking kwamen voor EU-financiering, kon er wel accommodatie (met inbegrip van maaltijden) aan asielzoekers worden verstrekt.

Uiteraard is het ook mogelijk dat uitgaven wettig en regelmatig zijn, maar toch verspilling inhouden. Een voorbeeld waarover wij in het verleden rapporteerden, was de aanleg van haveninfrastructuur waarbij onvoldoende rekening werd gehouden met de verwachte vrachtniveaus.

6. Betreffen de aangetroffen fouten fraude?

In de overgrote meerderheid van de gevallen beschikken wij niet over aanwijzingen dat dit zo is. Fraude is een opzettelijk misleidende handeling om voordeel te behalen. Hoewel het moeilijk kan zijn fraude vast te stellen aan de hand van standaardcontroleprocedures, brengt onze toetsing elk jaar een aantal gevallen van vermoedelijke fraude aan het licht.

In 2021 rapporteerden we 15 gevallen van vermoedelijke fraude die wij in de 743 door ons gecontroleerde verrichtingen hadden aangetroffen. We hebben deze gevallen gemeld aan OLAF, het Europees Bureau voor fraudebestrijding, dat onderzoek doet en hieraan voor zover nodig follow-up geeft in samenwerking met de autoriteiten van de lidstaten. Een van deze gevallen werd gelijktijdig aan het Europees Openbaar Ministerie (EOM) gemeld, samen met een bijkomend geval dat in 2021 was ontdekt.

7. Wat is de betekenis van “fouten van diepgaande invloed” en “uitgaven met een hoog risico”?

Bij bijna twee derde van de EU-uitgaven in 2021 werd het risico als hoog aangemerkt. Hoewel we het foutenpercentage voor de totale uitgaven op 3,0 % schatten, stijgt het bij een afzonderlijk onderzoek van uitgaven met een hoog risico tot 4,7 %. Vanwege het aanzienlijke gewicht van deze uitgavensoort in de totale uitgaven (63,2 %) zijn wij van mening dat de fouten van diepgaande invloed zijn, dat wil zeggen aanwezig zijn in de gehele gecontroleerde populatie of in **een significant deel** daarvan.

Uitgaven met een hoog risico betreffen voornamelijk de **vergoeding door de EU** van subsidiabele kosten voor subsidiabele activiteiten (volgens complexe regels). Vergoeding vindt bijvoorbeeld plaats voor onderzoeksprojecten (in het kader van “Eengemaakte markt, innovatie en digitaal beleid”), investeringen in regionale en plattelandsontwikkeling (“Cohesie, veerkracht en waarden” en “Natuurlijke hulpbronnen en milieu”) en projecten voor ontwikkelingshulp (“Nabuurship en internationaal beleid”). Dit jaar is het aandeel van dit soort uitgaven gestegen tot 63,2 % (vergeleken met 59,0 % in 2020).

Uitgaven met een lager risico betreffen **op rechten gebaseerde betalingen**, die worden gedaan aan begunstigden die aan bepaalde (minder complexe) voorwaarden voldoen. Dergelijke betalingen omvatten bijvoorbeeld beurzen voor studenten en onderzoekers (in het kader van “Eengemaakte markt, innovatie en digitaal beleid”), rechtstreekse steun voor landbouwers (“Natuurlijke hulpbronnen en milieu”) en salarissen en pensioenen voor EU-ambtenaren (“Europees openbaar bestuur”).

8. Wat is een “goedkeurend/afkeurend oordeel” en een “oordeel met beperking”?

Een “**goedkeurend**” oordeel betekent dat de cijfers in de rekeningen een getrouw beeld geven en in overeenstemming zijn met de regels voor financiële verslaglegging en financieel beheer. De onderliggende verrichtingen zijn in alle materiële opzichten wettig en regelmatig.

Een oordeel “**met beperking**” houdt in dat de auditors geen goedkeurend oordeel kunnen afgeven, maar dat de vastgestelde problemen geen diepgaande invloed hebben.

Een “**afkeurend**” oordeel duidt op wijdverbreide problemen.

9. Wat is een “materieel” foutenpercentage?

Deze controleterm duidt op **het niveau waarboven fouten worden geacht significante gevolgen te hebben**. Een materieel foutenpercentage is een foutenpercentage waardoor de besluitvorming door de beoogde gebruikers van een controleverslag waarschijnlijk wordt beïnvloed. Zowel wijzelf als de Europese Commissie hanteren een **drempel van 2 %** om het materieel belang vast te stellen.

10. Waarom wijst het jaarverslag op risico’s in verband met het COVID-19-steunpakket?

De COVID-19-pandemie zal een enorme impact blijven hebben op de financiën van de EU: voor de financiële periode 2021-2027 zal de gecombineerde toewijzing van financiering uit het instrument NextGenerationEU (NGEU) en het meerjarig financieel kader (MFK) 1 824 miljard EUR bedragen, **bijna tweemaal het bedrag van de uitgaven** in de vorige MFK-periode.

Tegelijkertijd is de absorptie van de Europese structuur- en investeringsfondsen (ESIF) door de lidstaten nog steeds trager verlopen dan gepland. De absorptie van ESIF-financiering voor de periode 2014-2020 is in 2021 echter toegenomen. Eind 2021 was slechts 67 % van de overeengekomen EU-financiering voor de periode 2014-2020 uitbetaald.

De **niet-afgewikkelde vastleggingen** bereikten een recordbedrag van 341,6 miljard EUR: 251,7 miljard EUR met betrekking tot de EU-begroting (een daling ten opzichte van het historische hoogtepunt van 303,2 miljard EUR eind 2020) en 89,9 miljard EUR aan nieuwe niet-afgewikkelde vastleggingen met betrekking tot NGEU.

De totale blootstelling van de EU-begroting aan **voorwaardelijke verplichtingen steeg** van 131,9 miljard EUR in 2020 tot 277,9 miljard EUR in 2021. Dit was voornamelijk het gevolg van het feit dat er in 2021 voor 91 miljard euro aan obligaties werd uitgegeven voor de financiering van het NGEU-pakket. Ook de verhoging van de financiële bijstand aan de lidstaten met 50,2 miljard euro, ter bescherming van banen en werknemers die door de pandemie zijn getroffen, droeg hieraan bij.

Het Jaarverslag 2021 van de ERK is in 24 EU-talen beschikbaar op www.eca.europa.eu